

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravljenstvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četrto leto K 1—. Za vse države in Ameriko K 560. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravljenstvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin.. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćajmo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Dve konferenci.

I.

Važne dogodke, ki se odigravajo na svetovnem pozorišču, sodi sodobno človeštvo večinoma načeno. Kritično oko je zastroto z osebnimi občutki, simpatijami ali mržnjami, le zgodovinar, ki zre nazaj v minule čase iz primerne daljave, z neodvisnega, vseobsežnega stališča, nam more podati nepristransko, pravično sodbo o ljudeh, ki jih davno ni več, o dogodkih, ki jih je že zagrnila preteklost. A v presojanju pomena in zaslug londonske konference bodo pač vsi zgodovinarji soglašali z našim sodobnim mnenjem, da zastopniki evropskih velevlasti kljub temu, da zborujejo že od lanskega božiča dalje, še niso ustvarili ničesar bistvenega in trajnega. Preprečiti niso mogli nadaljevanja obleganja Odrina, mednarodna blokada pred Skadrom, ki se je rodila v glavah londonskih diplomatov, ni imela neposredno nobenega pomena, črnogorski kralj Nikita se je smejal evropskim velesilam in grožnjem njihovih vojnih ladlj ter je oblegal dalje.

Zadnja dva meseca se je konferenca pečala izključno z vprašanjem neodvisne Albanije. Misel bi bila upravičena in pomembna, ako bi se bilo Albancem v njihovem razvoju posrečilo, doseči vsaj nekoliko višjo stopnjo izobrazbe, a pri obstoječih razmerah samostojna Albanija nima življenske moći in je mrtvorojeno dete.

Meja južne Albanije še ni določena. Za to vprašanje se najbolj zanima Italija, ki iz vojaških nagibov stoji na stališču, da Grška ne sme prodreti preveč navzgor v Jadransko morje, in ki je sporazumno z Avstrijo že predložila londonski konferenci svoje zahteve. Kakor poročajo italijanski listi, je punctum saliens morska cesta med otokom Krfrom in albansko obalo. Italija noče, da bi vse albansko obrežje vzhodno od otoka Krfa pripadlo Grški, ki bi na ta način v slučaju resnega konflikta z njo dobila varno zavetišče za svoje vojne ladje. Načelo Italije je, da mora vsaj severni del omenjene morske ceste ostati v oblasti nevtralne Albanije, medtem ko južni del obrežja do rtiča Stylos in do zaliva Ftilia lahko pripade Grški.

Stojimo pred vprašanjem, kaj bo k temu rekla Grška, katere površje se bo po vojski itak neprimerno razširilo. Iz Pariza prihaja vest, da Francija upliva na Grško, naj ne bo preveč popustljiva. Francija pri tem zasleduje posebne težnje v vzhodnem Sredozemskem morju. Ker je Italija lansko leto v lozanskem miru dobila od Turčije za nedoločen čas egejske otoke, ki zapirajo vhod v bližnji Orient, posebno v malo Azijo, je s tem ogrožena francoska zunanjna politika. Zato bi Francija rada videla, da bi bila Grška pač popustljiva glede albanske obale, da bi pa v nadomestilo zato zahtevala od Italije egejske otoke. Te težnje so povzročile tako živahn polemiko med italijanskimi in francoskimi listi. Nejasno je še, kakšno stališče bodo zavzele tozadenvno na londonski konferenci zbrane evropske velesile. Večina bo pač stopila na stran Italije, le Anglia očvidno podpira Francijo.

Preko tega vprašanja sestavljajo zdaj veleposlaniki ustavo nove države. Posadili bodo evropskega princa na albanski prestol, toda izbira pač ne bo lahka, ker se bo vsak dvor iz lahko umljivih razlogov obotavljal, imeti svojega člena na tako izpostavljeni in ogroženi točki, v državi, kjer veljajo še danes ista načela kot v starem nemškem kraljestvu pred letom 1495. Med tem bodo Skipetari pod nadzorstvom mednarodne komisije, ki bo sestavljena iz odposlancev vseh velevlasti in ki ima nalogo, ustvariti popolno upravo. Prvotno so bili določeni švedski častniki, da organizirajo orodništvo in armado, in vsled tega smo tudi domnevavali, da bodo švedski princ prihodnji srečni vladar vrlih Albancev, ki imajo samo to napako, da jim je pravni čut neznana stvar, toda ker Skandinavci odločno izjavljajo, da jim prav nič ne preostaja častnikov, se bo treba obrniti drugam, na Nizozemsko, v Belgijo ali na Dansko.

Ko je bilo albansko vprašanje še v povoju, smo mislili, da bosta Avstro-Ogrska in Italija prevezeli protektorat nad Albanijo, in da ne bo zmagalo načelo mednarodnosti, ki so ga že od začetka podpirale Anglia, Francija in Rusija. Toda Italija je kmalu izprevidela, da bi bil tak položaj samo predigra k bodoči vojni z Avstrijo, in je opustila svoj namen. Končno se je udala celo Avstrija, v

zavesti, da bi jo Italija vsled ugodnejše zemljepisne lege južne Albanije nadkrijevala. Načelo mednarodnosti je zmagovalo v obsegu, kot ga nihče ni pričakoval, kajti velevlasti ne bodo ostale pasivne in se ne bodo zadovoljile samo z nadzorstvom, ampak bodo samostojno sestavile vso upravo in bodo celo same podpirale albanski budget.

Vendar, naj se trudi konferenca kolikor se hoče, načrt nove Albanije je popolnoma ponesrečen. Države se morajo razvijati same iz sebe, organično, umetno sestavljena skrupučala nimajo življenskih predpogojev in zato nobene bodočnosti.

II.

Pretekli teden so se začela v Bukarešti mirovna pogajanja. Z mrzlično hitrostjo se je vrstilo posvetovanje za posvetovanjem. V tem oziru se balkanski odposlanci bistveno razlikujejo od londonskih, ki se komaj enkrat na teden zborejo h kratki seji in se sicer raje zabavajo v salonih in budoarjih lepih žensk londonske družbe.

Še neposredno pred proglašitvijo premirja smo čitali v časopisih, da je med Rumuni, Srbi in Grki glede mirovnih pogojev nastalo nesoglasje, in da sta morali Avstro-Ogrska in Rusija v Atenah in v Belgradu odločno zahtevati, naj se ustavijo sovražnosti. Toda komaj so se sešli odposlanci, je bil dosežen sporazum, po zaslugu Romunske, ki je nekako prevzela vlogo velesil in je pri pogajanjih prav uspešno posredovala med nekdanjimi zavezniški.

Bolgarska je brezvomno vojaško uničena, in ji vse priateljstvo Rusije in Avstro-Ogrske ni moglo mnogo koristiti. Zmagovalci so si bili v svesti svoje premoči in so dobro vedeli, da je vsa diplomacija brez trdnega vojaškega ozadja popolnoma nenevarna. Zato so bili njihovi mirovni pogoji precej brezobjektivni. Pod pretvezo, da mora biti dolina Vardarja zavarovana, so Srbi zahtevali vse ozemlje do Strume, Grki pa so celo hoteli imeti vso obal Egejskega morja okrog Kavale; na ta način bi ostal v bolgarskih rokah samo majhen del obrežja okrog pristana Dedeagač.

Prizadevanju Romunske se je posrečilo, te zahteve nekoliko zmanjšati. Glavni boj se je bil

sana odeja nizke in ozke postelje, poleg katere paradira omarica s praznim svečnikom. Na stropu je par krivuljastih razpok in ena se konča ravno tam, kjer kazi steno skajen krog, katerega sredino tvori s cunjam zamašena luknja in ta služi v mrzlih časih kot posredovalka med dimnikom in nizko železno pečico, katero gospodinja „na željo“ postavi v kot poleg vrat z zarjavelim mehanizmom, ki škriplje, kot bi z zobmi orehe trl. Oj, mizerija vseh mizerij!

Solnce se že nagiba proti sivemu zidovju in meče v dolino solz poševne žarke, njih je pa tudi deležna naša sobica; po umazanih tleh skače namreč zajček, ker se ziblje nepritrjena stran okna v večernem zefirju. Bog življenja počasi zatone, mrak trudno leže v ozko ozračje in naposled odstopi svoje pozicije črni temi. Noč... vse tiho, a le nekaj časa. Na slabo razsvetljenem dvorišču se prične kregati zakonski par in nerazločne sence se porogljivo posmehujejo prisrčnim titulacijam, ki padajo tako radodarno. Večerna sapica kmalu zopet umiri razburjene živce, glasovi potihnejo in koraki, težko udarjajoč na tlakovana tla počasi zatonejo v daljave. Nočni mir in blagor le še prekine bučanje hitro vozečega avtomobila ali pijano petje veseljakov, dokler jih ne pozove k miru nad vse stroga nočna straža.

V ozki sobici razprostira mir svoja krila in le škrabanje miši ali črva spravi to blaženo ptico za nekaj časa iz ravnotežja, potem pa zavlada

zopet grobna tišina, na katero že itak spominja zaduhlo ozračje. V bližnjem zvoniku oznani bron polnočno — uro duhov —. Vrata zaškripljejo in ozračje vzvalovi mila:

„Ljubica moja...“

Duh neha nekje v sredi, sobo razsvetli slab plamenček in jezen glas zarohni:

„Zopet nobene sveče, ti baba vražja, v svetilki pa tudi ni skoro nič olja. Huda je, huda.“ Par trenutkov in kabinet je za silo razsvetljen. Gugajoča se postava, ki sega skoraj do stropa, odloži površnik, vrže širokokrajen klobuk v kot in postoji sredi sobe. Prime se za čelo, kot da hoče nekaj premišljevati, zamahne nervozno z drugo roko, prične iskat po žepih in nazadnje privleče bela roka vitko cigareto, katero prižge na okajeni svetilki, okoli katere pleše zbegana veša misteriozne plese. Naenkrat si užge peruti, pade na mizo, se povaja in izdihne svoje življenje.

Tam, na postelji z orientalsko odejo sedi bledi človek in kadi vitko cigareto. Le malo, malo žarkov petrolejke se prikrade v ozadje in črna postava meče na belopoleskani zid dolgo, nezadločno senco, ki se neha v sredini stropa. Ce potegne k sebi dim in svalčica zažari, zažari v polmrak dvoje bolnih oči, v nebo kopnečih in tihu vzdržajočih. Njegova duša želi točko, nasel ni te redke dobrotnice.

Konec.

PODLISTEK.

Ljubica moja...

Ozka sobica z enim oknom na umazano, zapršeno dvorišče, iz katerega se vzdiga zaduhel zrak, prepojen z vsakovrstnimi „balzami“, to je streha dijaka. Belopoleskana stena je skoraj prazna, le v polmraku kotu visi podoba svetnika, katerega identiteto je le težko spoznati. Plesnoba mu je razjedla obraz, a dolga brada in meč v roki pričata, da je umetnik s čopičem ovekovečil spreobrnjenega Savla. Še en ornament kazi enakostavnost tega prebivališča in to je star koledar iz prejšnjega stoletja, katerega je gospodinja najbrže zato pustila nad mizo, ker predstavlja bujno pokrajino, po kateri se izprehaja zaljubljen par iz rokoko-dobe in to gotovo mnogo pomore, da zadobi kabinet prijaznejše lice. Tik ob oknu brez zaveso stoji poševno nagnjen umivalnik njenakostavnejšega stvora, nad njim visi z zlatim okvirjem obrobljeno zrcalo, ki povečuje obraz na čudne načine. Nasproti umivalnika je miza z gugajočim se stolom, ki ima eno nogo krajšo kot druge tri. Da bi pozabili na omaro za perilo in obleko, bi bilo neodpustljivo, ker ona vsebuje zanimivo zgodovino osemnajstidesetega leta. Takrat je namreč skozi okno prirčala krogla in ji prebila levo stran. Zadaj v uspavajočem polmraku kriči orientalsko pi-

ravno za Kavalo. Rusija in Avstro-Ogrska sta sporazumno zahtevali, naj mesto in zaliv ostane v posesti Bolgarske, toda grški odposlanec Venizelos je odločno izjavil, da bi Grška v slučaju, da ne dobi mesta, morala nadaljevati vojno.

Zmagovalni zavezniki so rožljali z orožjem. vsed tega so imele njihove zahteve resnejši značaj, in je bil pritisk velesil precej brezuspešen. Celo grožnja, sklicati evropski kongres, ki naj bi definitivno odločil razdelitev balkanskega ozemlja, ni zbudila v Atenah in v Belgradu pričakovanega strahu, ker je itak vsakomur znano, da je dandanes razmerje med velesilmi popolnoma drugačno, kot je bilo za časa berolinskega kongresa, in da je možnost sporazuma med njimi v tako važnih vprašanjih skoraj izključena.

Spričo pogajanji v Bukarešti smo se nehote vprašali, ali bo ostal vsaj Odrin v bolgarskih rokah. Vprašanje je nejasno. Velevlasti splošno zatrjujejo, da je to njihova volja. Rusija preti v Carigradu, le v Londonu majejo z ramami in pravijo, da mednarodno pravo ne pozna nobene določbe, na podlagi katere bi mogla Evropa prisiliti Turčijo, naj zapusti Odrin. Ko je Črna gora oblegala Skader, so velevlasti brez obotavljanja proglašile mednarodno blokado nad črnogorskim obrežjem, sedaj naenkrat ne vedo, kaj naj store. Najraje bi sporno vprašanje rešile priateljskim potom, sporazumno s Turčijo s tem, da bi ji ponudile kakše teritorialne kompenzacije ali vsaj nekaj gospodarskih ugodnosti. Zdi se nam, da je Turčija zadnje dni postala glede Odrina nekoliko bolj popustljiva; vzroka ne vemo natančno, morda so jo pivedle do tega stališča omenjene obljube, morda tudi rusko rožgljanje z orožjem v Armeniji. V prvi vrsti pa je treba pomisliti, da bi Odrin dandanes, vsled izpremenjene politične konstelacije na Balkanu, ne imel za Turčijo nekdanjega pomena in bi ji bil mogoče samo neljubo breme. Zato je upati, da mesto zopet pripare Bolgarski.

V sredo je prišlo med delegati do popolnega sporazuma. Mir je že podpisani. Romunska prizadevanja so imela uspeh. Bolgarija je brezpogojo sledila njenim nasvetom, tudi Srbija si je s svojim popustljivim in treznim nastopom pridobila simpatije večine evropskih velevlasti, samo Grška je do konca vztrajala na svojem rigoroznem stališču in je res dobila Kavalo, ki pa zanjo nima tistega pomena kot Solun. Dosegla je samo, da je konkurenca med bolgarsko Kavalo in grškim Solunom sedaj izključena. Romunski upliv na Balkanu je zdaj neprimerno večji, kot je bil kdaj poprej. In v tem leži mnogo tragike. Kdo bo nadaljnje žel sadove strašne vojske, ki je divjala skoro leto dni in je pahnila prizadete narode v brezmejno nesrečo? Država, ki je stala ves čas v ozadju in ni doprinesla nobenih žrtev.

Slovanskemu učiteljstvu!

Tovariši! Tovarišice! Bratje! Sestre!

V dneh 6. in 7. septembra 1913. praznuje Zaveza avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društov v srcu slovenske zemlje, v naši beli Ljubljani, svojo petindvajsetletnico, ki bodi sijajna manifestacija vsega slovanskega učiteljstva. — Po petindvajsetih letih bojev in naporov za prospěh šolstva, za pravice in obrambo stanu, za utrjenje in

povzdigo našega ugleda in naše časti se združi tedaj v Ljubljani vse slovansko učiteljstvo, da povzdigne s svojo mnogobrojno udeležbo srebrni jubilej naše Zaveze do najlepšega praznika, ki ga je doslej učakalo napredno slovensko učiteljstvo! — Iz vseh pokrajjin, koder deluje slovensko učiteljstvo za kulturno ojačanje, za razvoj duševnih in telesnih sil svojega ljudstva, prihite med nas posvetni borci — naši bratje in naše sestre po krvi in jeziku, naši tovariši in tovarišice po delu in stremljenju se zedinijo tedaj v središču Slovenije!

Slovenska kulturna vojska se zbere, da počne vsemu svetu svojo moč in veličino! Pred kulturno slovensko javnostjo hočemo govoriti, pred njim položiti račun o dosedanjem svojem delu, pred njim razviti načrte o bodočem delovanju, zakaj ker je naši preteklosti in naši bodočnosti podlaga resnica in pravica, sredstvo poštenost in značaj, a smoter blaginja naroda in domovine — se ne bojimo javnosti, ampak stopamo pred njo s čistimi rokami in plemenitimi nameni. — Da dokaze svojo solidarnost z našo Zavezo, je določilo vodstvo Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji, ki šteje danes 27.000 članov, da se vrši obenem z našim jubilejem v Ljubljani zbor delegatov Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji.

Za zborovanje te delegacije sta določena dneva 5. in 6. septembra. — Na tem zboru bodo razmotrivali o položaju našega šolstva in stanu najizkušenjši naši slovenski bratje in tovariši, ki jim dušo prešinja ena misel: Svetu služimo sveti domovini! — Ko bo delo obeh upravnih odborov in obeh delegacij dovršeno, tedaj se sestane naš slovenski učiteljski parlament — in to bo slavnostno zborovanje, ki se vrši dne 7. septembra v veliki dvorani Narodnega doma. Na to slavnostno zborovanje se zgrnejo vse naše množice, a pridejo k nam tudi naši narodni delavci in veljaki, da bo tistega dne v Ljubljani v znamenju prosvetnega dela in narodnega edinstva pod geslom bratstva, enakosti in svobode združena reprezentanca kulturnega Slovanstva!

Na večer pred slavnostnim zborovanjem se vrši v veliki dvorani Narodnega doma imponanten jubilejski koncert, ki se zanj marljivo vrše priprave po vsem slovenskem ozemlju in ki bo po kvaliteti in kvantiteti odlična priredba. — Resno delo vseh dni pa zaključi slavnostni banket, ki se vrši po slavnostnem zborovanju v hotelu Tivoli. Vse posameznosti vzporeda se objavijo pravočasno.

Tovariši! Tovarišice! Bratje! Sestre! Pridite vsi, ki ste enih misli, da si bratsko stisnemo roke, da se okrepimo, ojunačimo za nadaljnje delo! Sprejeli Vas bomo z ljubečimi srci! Ne bodi slovenskega kraja in ne slovanskega plemena, ki bi v tedanjih dneh ne imel v Ljubljani svojih zastopnikov!

Z bratskimi tovariškimi pozdravi! Na zdar!

V beli slovenski Ljubljani, dne 1. avg. 1913.

Častni predsednik: Dr. Ivan Tavčar, l. r., župan Ljubljanski.

Luka Jelenc, l. r., predsednik Zaveze.

Jakob Dimnik, l. r., predsednik pripr. odbora.

Vilibald Rus, l. r., tajnik Zaveze.

Franz Luznar, l. r., blagajnik Zaveze.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Z osvojitvijo Egipta po Arabcih je odzvonilo i samonikli hamitski kulturi i evropski umetnosti pod Ptolomejci in njih nasledniki. Sicer arabska umetnost, ki jo opazuješ dandanašnji v Egiptu, ni čisto samorastla, vplival je na njo i Bizanc i stara kopstka kultura, nadalje tudi Perzijci, vendar je v njenem značaju toliko semitskega, da zakrije plagijske zlasti v poznejšem času, dobi slave, mogočnosti in bogastva vladajočih arabskih rodovin.

Najznamenitejši spomeniki te dobe so mošeje, vodnjaki in nagrobniki. Dočim so se prvi osvojeti zadovoljili s pretvarjanjem že obstoječih svetišč v mošeje, so se začele pod dinastijo Tulunidov graditi krasne džamije, okrašene s stebri, vzetimi iz grških in rimskeh, včasih tudi iz staroegipčanskih svetišč. Vedno bolj se je razvijal lasten gradben način, se tekom časa bolj in bolj spopolnjeval in dosegel svoj višek pod čerkeskimi Mameluki. Njegove posebnosti so: Uporabljanje ostrih, okroglih ali pa podkovnatih lokov pri zgradbah, posebna oblika zvonika pri svetiščih (džamijah) zvanega minaret, dvobarvenost fasad, okrašenih z rdečim in belim apnenim podložkom, pozneje tudi s črnim in belim mramorjem, lični iz lesa izrezani zaporki odprtih v zidu hiš in mošej, zvani mašrebije. Okrasba ploskev z geometričnimi slikami vsake vrste, rastlinski okraski (arabeske v ožjem smislu besede) z arabskimi, zlasti okroglimi medsebojno preplete-

nimi črkami, z mnogobojnostjo mozaika i. t. d.

Kar se tiče posameznih stavb obstoje musilanska svetišča (džamije) v osnovi iz štirikotnega dvorišča, ki ga obdajajo s stebri pokrite dvorane (livani), moliča. Livani se eno ali dve ladjati, le-glavni v smeri proti Meki ima 4 ali 5 ladij. Nekako čudno se zdi, da se je za časa velikega Saladina vdomačila v Egiptu v obliki križa zidana mošeja, ki pa ni, kar bi si človek najprej mislil, krščanskega, temveč perzijskega izvora. Stranice tega osnovnega križa zavzemajo livani, pokriti z močnimi oboki in pripredeni za pouk (od tod ime medresa (učilnica) za to vrsto džamij).

Zunanost džamij je početkoma čisto priprosta, v poznejših dobah pa vedno krasnejša. Odlikuje se predvsem z glavno fasado, v kateri so vzdiana pravokotna ali obločna okna, večkrat medseboj zvezana. Nad njimi so še posebne odprtine v okrogli ali zvezdnati obliki, zaprte s kamarijami (pisanimi steklenimi oknicami). Glavni vhod je vrezan globoko v fasado in obstoji iz vdolbine, pokrit z okrašeno polkulpolo. V vdolbinu je vhod s kamenitima klopema na straneh, prag tvori granitna skala, vzeta egiptskim spomenikom. V bližini pragu, oz. malo spredaj je nizko omrežje, kjer odlagajo verniki svoje čevlje.

V notranjosti svetišča je še vredno omeniti sredi dvora se nahajajoč vodom, pokrit z baldažinom. Ločen od njega je vodnjak za verska umivanja, zvan meda ali hanefije.

Najsvetjejše s proti Meki obrnjeno doblino za molitev (kibla) obstoji iz več delov in sicer: 1. propo-

POLITIČNI PREGLED.

Balkanska vojna končana.

Mir med zavezniki sklenjen.

Mirovna pogajanja med balkanskimi državami v Bukarešti so bila začetkom tega tedna že na tem, da se prekinejo. Na eni strani so zahtevali Bolgari kot poraženci, toliko zase, da so se morale imenovati njih zahteve naravnost izvajajoče. Na drugi strani pa so bili tudi Grki nenasiljni. Posebno ostro so se prerekali delegacije glede prisostva Kavale, ki so ga Grki zahtevali absolutno zase. V tem kritičnem položaju je pritisnil rumunski ministrski predsednik Majorescu na bolgarske delegate in ti so se, prisiljeni po danih okolnostih udali ter podpisali mir. Najpomenitejšo ulogo v tej balkanski tragediji je vsekakor igrala Srbija, ki se, zmagovalna v celih 10mesečnih vojni, ni prevzela ter v marsičem opravičenem odnehalo na korist Bolgariji. Tako je končno prišlo do sporazuma med nekdanjimi zavezniki in

mir se je podpisal

po štiriurni odločilni konferenci dne 6. avgusta zvečer na sledični podlagi: Meja med sedanjimi zavezniki in Bolgarijo se prične ob stari bolgarsko-turški meji ter teče ob razvodju Strume in Brezalnice proti jugu do Belašice-planine, kjer se obrne proti vzhodu do reke Meste in od tu do morja. Srbija dobi torej Štip, Kočane in Radovište, Bolgarij Strumico in zaledje Kavale. Kavala sama pričada Grški.

Bolgari so se temu načrtu do zadnjega opirali in pritrdirili končno le z opazko, da velesile revidirajo naknadno to mirovno pogodbo. Zavezniki pa so pripoznali ta pridržek le glede Kavale. Bolgari utemeljujejo to svojo zahtevo s razburjenim stanjem v notranjosti dežele v čemur utegnejo imeti prav. Saj je znano, da se prejšnjega ministra Daneva javno dolži samovoljnisti in celo

poneverbe

in da so poiskusili turški ujetniki, ki se je prepeljavalo iz ogroženih krajev v Staro Zagoro, uiti, ker so mislili, da so turške regularne čete v bližini.

Stališče Avstro-Ogrske in Rusije.

Dunajske politične kroge je vest o sklenjenem miru silno prešeneta in naši oficijozi listi skušajo dokazati, da je to le preliminarni mir in naravnost zahtevajo, da se izvrši evropska revizija. Čuditi se temu razburjenju ni, ako pomislimo, da je bila ravno Avstrija tisto, ki je z vsem svojim vplivom podpirala samopasne namene Koburžana v Sofiji. Bolgarija naj bi bila nakleštila Srbijo, ji odvzela v vojni s Turki pridobljeno ozemlje, eventuelno tudi še kaj sedanjega kraljestva, tako da bi neposredno mejila na Črno goro. Da si zavaruje hrbet, naj bi bila odstopila Romuniji črto Turtukan-Balčik. A vesa ta načrt se je izjavil na strategični premoči Srbije in na poštenosti Romunije, ki je decidirano izjavila, da sklene le tedaj mir, ako ga Bolgarija sklene tudi z ostalimi vojskujočimi se državami. — Rusija pozdravlja sklep miru in dasiravno se je pridružila Avstriji v nazoru revizije glede Kavale, se vendar smatra, da je mir definitiven.

vednica, ki se nahaja desno od omenjene dobine, in je bogato okrašena, 2. sedež za duhovnika z mizico za koran, 3. na stebričih postavljenega podija, s katerega ponavlja duhovniški pomočnik koranske verze oddaljenejšim vernikom, 4. razsvetil obešenih za verižice na strop, tako lestenec (tanur), navadnih in oljnatih svetilk i. t. d.

Poleg najsvetjejšega je pogosto grobišče ustanovitelja svetišča (turba). Zgrajeno je v obliki grobne kapelice v kvadratni osnovi s katafalkom v sredini, pod njimi pa obokani grobiči pokojnika in sorodnikov njegovih, vse strogo ločeno po spolu. Pokrita je kapelica s kupolo.

Posebnost muslimanskih verskih zgradb je kakor že omenjeno, vitez stolpič ob džamiji, zidan spodaj na kvadratični osnovi, v višini pa v okrogli ali večkotni obliki in okrašen z elegantnimi galerijami in balkoni.

V notranjosti je eden ali celo dvoje zaviti stopnišč, po katerih hodijo na vrh minareta večinoma slepi mujedini, kot klicarji k molitvi. Diven je pogled na minarete v postrem mesecu ramadanu, ko so razsvetljeni v gornjem delu in po balkonih z nebroj lučicami.

Vsaka mošeja (džamija) ima od poznejšega srednjega veka dalje dvorano z javnjim vodnjakom (sebil), iz katerega se voda razdeljuje mimočim. Nad njim se običajno nahaja ljudska šola, kjer fikih (učitelj) neizprosno suče palico nad razposajeno arabsko mladino.

Dalje.

Vest o sklenjenem miru

je bila povsod sprejeta z velikim veseljem in zadostenjem. Vse se raduje, da je konec bratomorne vojne, ki je trajala dolgih deset mesecev. Razen ogromnih žrtev, ki so padle v vojni, so osobito romunske in srbske čete hudo trpele pod kolero. Upati je tudi, da bodo bojujoče se države sedaj takoj demobilizirale, da se tako zopet povrne delavec in kmet k svojemu navadnemu poslu.

Nova Balkanska zveza.

V mirovno pogodbo se je sprejela tudi dočba, v kateri si balkanske države obljubijo trajno medsebojno nevtralitet. To naj bi bila podlaga k novi Balkanski zvezi, kateri bi pristopila tudi Romunija. Med Srbijo in Romunsko se bo sklenila tudi gospodarska pogodba, ki se tiče železniških zvez. Čez Donavo se bo zgradil pri Turn Severinu most, ki bo odprl Srbiji pot v Črno morje ter vezal Romunijo z srbsko jadransko železnico.

Novi rekruti.

Vlada misli v jesenskem zasedanju državnemu zboru predložiti novo predlogo glede zvišanja števila rekrutov za 50.000 mož. To število naj se razdeli na skupno armado 30.000 mož in na domobranstvo 20.000 mož. Povišanje stope vojske za najmanj 110.000 mož naj služi v to, da se povira stanje stotnij, nekaj odpade na artillerijo in tehnične oddelke. 42 artillerijskih polkov dobi še peto baterijo, 14 težkih havbičnih divizij še tretjo baterijo. Zadnji dobe tudi nove topove takozvane 15 centimeterske havbice iz jekla. Tudi gorska artillerija dobi nove topove. Avstrijsko domobranstvo dobi drugo topničarsko baterijo in divizijski štab. Po izvedbi te reforme bo Avstrija imela nad tritisoč topov, nekoliko manj kakor Francija.

Komisija na Češkem.

Vlada si hoče, da pride iz vedenih homatij, pomagati na ta način, da oktroiira nov deželnoborski volilni red, ki bi vseboval novo kurijo za vse one, ki sedaj ne volijo v deželnem zboru. Ker se pa poskušnja s kurijami ni še nikjer obnesla — opozarjam le na Badenijevo peto kurijo za državni zbor — je ta nakana vlade naletela povsod na odpor. Socijalisti pa razvijajo močno agitacijo za splošno in enako volilno pravico ter utemeljujejo to zahtevo s tem, da voli v državnem zboru 1.434.700 volilcev, dočim ima volilno pravico za deželni zbor le 606.108 volilcev. Volilcev brez volilne pravice in brez zastopstva je torej 828.592, dočim ima 457 veleposestnikov celih 70 mandatov. Vidi se torej, da bo tudi tukaj imela vlada — vsled lastne krvide in nesposobnosti — še dovolj dela, da reši Češko pretečega bankrota.

Štajerski deželni zbor

misli vlada razpustiti, ker med Nemci in Slovenci ne pride do sporazuma in je vsled obstrukcije slovenskih klerikalcev vsako delo onemogočeno. Bržas bo samo še ena seja, na kateri se prebere cesarski reskript o razpustitvi dež. zpora.

Goriške volitve.

Pri ožjih volitvah za mesto Gorica med laškimi klerikalci in laškimi liceralci so zmagali laški kamoristi. Odločilni so bili slovenski glasovi, ki so bili najprvo odločeni, za laške klerikalce, ker imajo le ti v programu zahtevo po taki ustavni reformi, ki bi bila tudi Slovencem pravična. Ker so se pa gotovi slovenski krogovi bali v slučaju zmage klerikalcev prevelikega upliva klerikalizma, so se volitve odtegnili in tako pripomogli kamorašem do zmage.

Narodno-gospodarstvo.

Državna obrtna šola v Ljubljani. (Konec). Specjalni (posebni) tečaji za obrtnike. 1. Tečaj za obrtnike, ki nimajo zadostne spremnosti v prostoročnem risanju, v geometrijskem in projekcijskem risanju. 2. Tečaj za strojevanstvo in strojno risanje za pripadnike mehanično-tehničnih obrtv. 3. Tečaj za strokoznanstvo in strojno risanje za les obdelujoče obrtnike, zlasti za stavne in pohištvene mizarje in za modelne mizarje. 4. Tečaj za elektrotehniko. Šolsko leto se prične dne 1. oktobra in se konča dne 30. aprila. Vpisovanje se vrši zadnje tri dni pred začetkom šolskega leta. 5. Tečaj za opravnike pri parnih strojih. 7. Tečaj za strojevodje (vlakvodje). Namen pod 5 do 7 navedenih tečajev je dati obiskovalcem za njih poklic potreben strokovno znanje in jih usposobiti za predpisane izkušnje. Tečaj za opravnike pri parnih kotlih se začne dne 1. oktobra in traja 4 mesece, poučuje pa se po tri ure na teden. Tečaj za opravnike pri parnih strojih in za strojevodje se začneta dne 1. februarja; prvi traja tri mesece, drugi pa 3 in pol meseca. V vsakem tečaju se poučuje po tri ure na teden. Sprejemni pogoji: Za opravnike parnih kotlov je potreben dokaz, da je prosilec zadostil ljudskošolski obveznosti, da je zmožen učnega jezika, da se je izučil kakega mehanično-tehničnega obrta, da je star 18 let. Za opravnike parnih strojev in za strojevodnike je potreben dokaz, da je prosilec zadostil ljudskošolski obvez-

nosti in da je zmožen učnega jezika, da se je izučil kakega mehanično-tehničnega obrta, da je star 18 let, da je uspešno obiskoval tečaj za opravnike parnih kotlov, ali da je napravil predpisano izkušnjo za opravnika parnih kotlov. Čas vpisovanja se objavi vsakokrat posebej. Tečaji se vrše le, ako se oglaši najmanj 15 udeležnikov.

Strokovni tečaji za nadaljnjo izobrazbo učiteljstva na obrtnih nadaljevalnih šolah. Ti strokovni tečaji obsegajo: 1. Strokovne tečaje za izobrazbo učiteljev risanja (dva delna tečaja po tri mesece); 2. Strokovne tečaje za izobrazbo učiteljev obrtno-trgovskih predmetov (s tritedensko učno dobo).

Ti tečaji se vsako leto menjajo, in sicer tako, da je eno leto prvi delni tečaj za risanje, drugo leto obrtno-trgovski tečaj, tretje leto drugi delni tečaj za risanje itd. Letos se vrši od 16. julija do 6. avgusta strokovni tečaj obrtno-trgovskih predmetov.

Solske pristojbine. Vsak novo vstopajoči učenec plača 2 K vpisnine. Ta pristojbina se ne pregleda nikomur. Na vseh oddelkih z rednim dnevnim poukom, kjer traja pouk najmanj en semester, plačajo redni učenci in učenci-gostje za vsako polletje 5 K šolnine. Če je oddelek združen z delavnico, je poleg tega vsakemu obiskovalcu za vsak semester poravnati 6 K pristojbine za delavnico. Revnim rednim učencem se šolnila in pristojbina za delavnico lahko popolnoma ali do polovice izpregleda. O dotednih prošnjah odločuje c. kr. deželna vlada. Učenci-gostje se ne oproščajo plačevanja teh pristojbin. Inozemci plačajo 50 K vpisnine, vsak semester 400 K šolnine in 50 K pristojbine za delavnico. Teh pristojbin se inozemci nikdar ne oproščajo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 4. avgusta 1913

Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stara	" "	"	21:50
Koruza nova	" "	"	19:50
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	—
Fižol ribničan	" "	"	—
Fižol koks	" "	"	—
Grah	" "	"	—
Leča	" "	"	—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	—
Mleko 1 l		"	—20
Surovo maslo 1 kg		"	3:50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1:80
Govedina II.	1 "	"	1:72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1:80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2:20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1:70
Jajca 7 kom.		"	—40

Na tedenski semenj v Kranju, dne 4. avgusta 1913 se je prigralo: 213 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 22 telet, 259 prešičev, 20 ovca. — Od prigrale živine je bilo za mesarja: 130 glav domače govedi, 0 glave bosanske govedi, 3 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 92 v za pitane vole, 82—86 v za srednje pitane vole, 78—80 v za nič pitane vole, 0 v za bosansko (hrvaško) goved, K — 96 za teleta, K 1:18 za prešiče pitane, K 1:60 za prešiče za rejo.

Oklic!

Narodne strokovne organizacije prirede prvi svoj kongres v dneh 15., 16. in 17. velikega srpanja letos. Namen tega kongresa je, da položimo slovenski javnosti račun o dosedanjem svojem delovanju, da položimo temelj še tem intenzivnejšemu delovanju, da sklenemo svoje vrste v tem trdnješo in popolnejšo organizacijo. Pomnožiti nam je število članstva, raztegniti pa moramo delovanje svoje tudi na stroke, ki še pogrešajo organizacije tudi v našem smislu. Z utrditvijo gmotnega stališča, z zboljšanjem gospodarskega življenja naših delavnih poklicev, dajemo demokratskemu narodu slovenskemu novih temeljev. V stremljenju za socialno pravčnost svojemu članstvu nudimo neprecenljivih koristi svojemu narodu, preverjeni smo, da z delom za svoj obstanek, za ojačenja gospodarskega stališča pospešujemo rast in veličino svojega naroda. Le v vseh svojih slojih krepak narod ima pravico do samosvoje bodočnosti. Prav zategadelj stojimo v službi narodovi in pa tudi za to, ker smo prepričani, da v narodostnem okvirju najlažje dosežemo neposredne svoje cilje. Prezreti tudi ni dejstva, da ob politični konstelaciji, ki se v njej nahaja narod slovenski, je gospodarsko in socijalno vprašanje

njega delavskih poklicev prav dostikrat združeno s vprašanjem njihove narodnosti.

Pripravljalni odbor za prireditev kongresa je določil kongresu ta le spored:

I. Dne 15. vel. srpanja ob 11. uri predpoldne v malih dvorani Narodnega doma v Ljubljani otvoritev kongresa.

Popoldne od 3. do 7. ure ter v soboto 16. vel. srpanja od 9. do 12. ure predpoldne, od 3. do 7. ure popoldne poročila in razprave o predmetih.

1. Položaj na Slovenskem: a) Položaj delavstva in uslužbencev vseh strok; poroča g. dr. Josip Mandič iz Trsta; b) trgovina in industrija; poroča g. dr. Emil Brezigar iz Gorice; c) o splošnem položaju; poroča g. dr. Vladimir Ravnhar iz Ljubljane; d) ljudsko in strokovno šolstvo; poroča g. Ivan Dimnik iz Trsta; e) glede ženskega vprašanja; poroča gospa Minka Govekarjeva iz Ljubljane; f) glede mladinske organizacije; poroča g. Dragotin Širok iz Trsta.

2. Socialno zakonodajstvo: a) obrtni zakon, b) bolniška blagajna, c) zavarovalnice proti nezgodam, d) starostno zavarovanje, d) zavarovanje za brezposelnost in onemoglost: poroča g. dr. Tone Gosak iz Ptua.

3. Zadružništvo in samopomoč; poroča g. Miloš Stibler iz Celja.

4. Naše naloge in cilji; a) v organizatoričnem smislu, b) program dela, c) takтика in sredstva; poroča g. Kamil Černy iz Ljubljane.

II. V nedeljo 17. vel. srpanja predpoldne prihod vnanjih udeležencev. Vzprejem gostov na kolidvoru ob prihodu posebnega vlaka, ki ga prirede tržaški Slovenci. Izpreved po mestu do Mestnega doma, kjer se ob 11. uri vrši manifestacijsko zavorjanje; poroča kot glavni govornik g. dr. Josip Mandič iz Trsta.

III. V nedeljo 17. vel. srpanja se vrši na vrtu Narodnega doma velika ljudska veselica v korist "Družbi sv. Cirila in Metoda".

Slovenci! Vabimo Vas na to prireditev! Nimo na sebi bleska in sijaja! V znamenju resnega dela se vrše, v korist in prospех naroda slovenskega!

DOPISI.

Z Jesenic. Povodom petdesetletnice slovenskega Sokolstva, ki se pravkar pripravlja za prihodnje leto in z ozirom na njega pohod na Dolensko dne 10. t. m., smo dobili sledeči:

Pozdrav Sokolom.

In zopet stopajo na plan sokolske naše čete. Pozdravlja Vas gorenjska stran, borilce hrabre, vnete.

Prinaša bistra Sava Vam iskren pozdrav Triglava. Bled — kras Gorenjske — kliče tam, da pot je Vaša prava.

In ptičev raj Vam žvrgoli, naj bo Vam sreča dana; Nazdar — čez polja se glasi — predstraža Korotana.

Sovrag od vseh strani močan, oblega nas Gorenje; zavzeti biser če krasan, zasužniti Slovence.

Oblak zaman grozi teman dolini tej prelestni. Osvete pride kmalu dan, vsej tolpi tej brezvestni,

ki narod tira v propast, pod plaščem svete vere. Sebičnost gola njih je last, lopovstva brez primere.

Glej, na obzorju se svetli, se jasni dan poraja; življenje novo že kipi — Nov narod hrabri vstaja.

Iz vsake večje že vasi sokolski rog se čuje; Nazdar Sokolski se glasi, kjerko Sloven domuje.

Nazdar čez hribe in doline — Pozdrav, Sokoli, Vam doni! Nazdar branilci domovine, Nazdar znanilci boljših dni.

Janko Ravnik.

DNEVNE VESTI.

Seja mestnega zastopa kranjskega dne 8. avgusta 1913. Gosp. župan Ferdinand Polak otvoril sejo in konstatiral sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se brez čitanja soglasno odobri. Predlog mestne

hralnlice v Kranju radi izročitve 5% od čistega dobička iz leta 1912 pokojninskemu zakladu za uradništvo mestne hralnlice v znesku 879.44 K se na predlog g. odbor. Franc Šavnik soglasno sprejme in potrdi. O dopisu mestne hralnlice v Kranju, s katerim naznanja, da je dovolila iz svojega čistega dobička iz leta 1912 obrtno nadaljevalni šoli v Kranju podporo v znesku 250 K s pripombo, da naj v smislu hralnilničnih pravil še o tem sklepa občinski odbor, poroča g. odbornik Fr. Šavnik in predlaga, da naj občinski odbor to podporo dovoli in predlog mestne hralnlice odobri. Soglasno sprejet. Poročilo policijskega odseka: a) O dopisu c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju radi dovolitve za prireditev kinematografskih predstav v dvorani kavarne Kranjc, poroča g. odbor. Anton Majdič in predlaga v imenu policijskega odseka, da ni vzroka proti podelitvi te koncesije ugovarjati, marveč, da se ista v ugodno rešitev priporoča. Sprejet. b) V domovinsko zvezo mesta Kranj se sprejme Janez Grčar z vso družino. Poročilo tržnega odseka. O dopisu c. kr. okr. glavarstva v Kranju radi podelitve pravice sejmov za živino mestni občini Kamnik poroča g. obč. svetnik Ig. Fock in predlaga, da se proti podelitvi živinskih semnov vsak prvi terek v mesecu, mestni občini Kamnik ugovarja, ker bi bili ti semnji preblizu naših — in bi vsled tega naši semnji in tržni dnevi bili prav občutno prizadeti ter slabo obiskani. Sicer pa tukajšnji semnji in tržni dnevi itak zadostujejo vsem potrebam cele Gorenjske, kar dokazuje, da bi bili živinski semnji v Kamniku le konkurenca našim semnjem. A kadar bi bil v ponedeljek praznik, bi se oba semnja v Kranju in Kamniku na isti dan vršila. Na kar je bil predlog soglasno sprejet.

Deželni urad občega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu je menda mnjenja, da se nahaja nekje v Kalabriji. Slovenskim strankam na Kranjskem pošilja laške dopise in le izjemoma tudi laško-slovenske in seveda z laščino na prvem mestu. Slovenščina je skrpucana tako, da je potreba dopis dobro preštudirati, predno človek spozna kaj zavod hoče. V svojih „opominskih listih“ pravijo, da ako se „vplačitve“ ne izvrše, da se bo stranko „eksekuciralo“ i. t. d. Zahtevati bi pač morali od zavoda, ki prav rad sprejema slovenski denar, da dopisuje Slovencem v pravilni slovenščini, kakor dopisuje Lahom v laščini, katerim ne pošilja dvojezičnih laško-slovenskih tiskovin, ampak samo laške. Sicer pa imamo Slovani svoj pokojninski zavod, namreč „Pokojninski zavod češko-slovenskega denarstva, trgovine in obrti v Pragi“, pri katerem naj bi Slovenci zavarovali svoje k pokojninskemu zavarovanju spadajoče uslužbence in potem bi si deželnih urad v Trstu kmalu premislil svoja lahonska izvajanja.

Kongres narodnih organizacij, kateri se vrši v dneh 15. 16. in 17. avgusta v Ljubljani, bode velike važnosti za vsa slovenska strokovna društva. Kongres ima namen pojasniti vse socialne krivice, ki se godijo v tako mnogih slučajih, poučiti zastopnike društev in organizacij, kako te krivice odpraviti. Ima pa tudi namen pregledati stanje narodnih organizacij, ter dati navodila za razširjenje strokovnega gibanja po vsem Slovenskem. Važno vprašanje je tudi določiti stike med vsemi slovenskimi in strokovnimi društvami, kar smo doslej tako zelo pogrešali. Odboru za sklicanje kongresa se je posrečilo pridobiti najboljše strokovnjake na Slovenskem, kateri bodo poročali. Zato je dolžnost vseh slovenskih strokovnih društev in organizacij, da pošljejo čim več odposlancev na ta važen kongres. Doslej se je vse premalo pojmovalo pomen strokovnega gibanja, kongres pa bode dal novega življenja v strokovna društva, ter vili veselja do dela v njih, kakor tudi veselja do ustavovitve novih društev in podružnic.

Osebna vest. Stavbni adjunkt Fran Emmer v Kranju je bil imenovan za c. kr. inženirja.

Umrl je včeraj ob 1. uri ponoči tukajšnji posestnik, mesar in gostilničar gosp. Franc Šumi, star šele 53 let. Bodi blagemu možu zemljica lahka! — Dne 4. t. m. pa je umrl gosp. Janko Marenčič, knezoškofijski tajnik. Bil je blag duhovnik in obče priljubljen.

Proslava obletnice pri Jajcih. V četrtek je praznovalo vojaštvo, kolikor ga je bilo nastanjeno v Kranju, obletnico bitke pri Jajcih, v kateri bitki se je posebno odlikoval naš domači pešpolk št. 17. V to svrhu je bil na vrtu g. M. Mayr banket, katerega sta se med drugim udeležila tudi okr. glavar g. J. Schittig in župan g. Ferd. Polak.

Avtomobil prevrgel stojnico. Včeraj okoli 5. ure popoludne je pridrvel mal rudeč avtomobil po klancu v mesto ter se zaletel v stojnico neke branjevke na vogalu Šumitove hiše. Avtomobil, ki sta ga krmanila kar dva šoferja, je bil poškodovan. Te nesreče sta se šoferja tako ustrašila, da sta popustila avtomobil ter odjadrala urnih krač. Avto ima sedaj v varstvu mestna občina kranjska.

Podružnici S. P. D. je daroval g. Joško Meden, trgovec v Kranju, 50 K, kot odkupnino od običajne fantovščine. Iskrena hyala!

V živo apno je padel 6 let stari posestnikov sin Jožef Šifrar v Žabnici 2. avgusta in pri tem zadobil take opeklime, da je čez dva dni umrl. Zdravniška pomoč je bila brezuspešna.

Enodnevni čebelarski tečaj. V torem se vrši v Šmartnem pri Kranju pri čebelnjaku na šolskem vrtu enodnevni čebelarski tečaj. Začetek ob pol devetih dopoldne. Za skupno kosilo na Gaštaju se je do 11. t. m. priglasiti pri nadučitelju Francišku Rojnu, pošta Stražišče pri Kranju.

Smrekov lubadar. Uradno se je dognalo, da se je zaredil v igličastem drevju lubadar. Ker vsled tega obstoji gotova nevarnost, da se lahko uniči pretežna večina smrekovih gozdov, Okrajno glavarstvo v Kranju na podlagi določil § 51. gozdnega zakona z dne 3. 12. 1852., držav. zakona št. 340 naroča vsem gozdnim posestnikom, da pregledajo svoje gozdne deleže, pašnike in nasade, ter da v istih posekajo vsa že suha, ali samo v vrtih se sušeca igličasta drevesa. Ta drevesa mora vsak posestnik takoj po sekjanju pazno omajiti, ter lubje na ognjevarnih krajih nemudoma na kupe spraviti in takoj sežgati. Ravno isto se mora narediti pri odvetra polomljenem in po gozdu ležečem drevju. Od lubadara, napadena drevesa se ne smejo drugače obtesavati, ako se jih ni popreje omajilo in lubje sežgal. Te določbe veljajo ravno tako za lesne trgovce, lastnike in zakupnike žag, lesnih skladišč itd. Temu ukazu je ugoditi do najdalje 31. 8. 1913. V bočo mora vsak lastnik gozdov neprestano opazovati razvoj tega škodljivca v svojih gozdih in se vedno ravnati po predpisanih določilih, to je nemudoma odstraniti vse suho in bolehno drevje. Kdor se po teh predpisih ne bo ravnal, zapade strogi kazni, določeni v gozdnem zakonu, oziroma tesarski naredbi z dne 26. 4. 1854, državnega zakona št. 96.

Dramatični odsek Narodne Čitalnice v Kranju ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 13. avgusta t. l. s sledenčim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Volitve. 4. Razno. Začetek ob 8. uri zvečer.

Radovljiska podružnica S. P. D. priredi v nedeljo, dne 17. avgusta ob 3. uri popoludne veliko javno ljudsko veselico s koncertom in prosto zabavo v Boh. Bistrici v parku kopališča „Danica.“

Quo Vadis? na Jesenicah. V kinematografu pri Jelenu na Savi se bode predvajal 14. in 15. avgusta t. l. velikanski film Quo vadis? posnet po svetovnem Sienkiewiczem romanu, ki nam predstavlja grozovitosti izza časa preganjanja kristjanov pod zloglasnim rimskim cesarjem Neronom. Ta film, ki je višek kinematografije je stal nad en milijon lit in kakor se sliši se plača za en teden izposojevalnine do 10.000 K. Tudi to podjetje si je nabavilo to sliko z velikimi stroški, samo da nudi slav. občinstvu v resnici nekaj prvoravnega. Predstave se bodo vršile v četrtek 14. od 3. do 5. ure popoldne in od pol 9. do pol 11. zvečer, v petek 15. avgusta t. l. (na Veliki Šmaren) popoldan od 3. do 5., od 5. do 7., od 7. do 9. in od 9 do 11. ure. Opozarjam naše cenjene bralce, da naj nikar ne zamude ogledati si to izredno predstavo.

Nalezljive bolezni. Dne 25. aprila t. l. je bil izdan in razposlan XXXII. kos državnega zakonika št. 67, kateri objavlja z dnem 14. aprila 1913 zakon glede obrambe in odvračanja nalezljivih bolezni. Dočim začrta II. poglavje tega zakona v bistvu tiste naredbe, katere so se že doslej odrejale povodom nastopanja kužnih bolezni, vsebujejo druga poglavja mnogotore nove določbe, n. pr. glede izsledovanja in naznavanja teh bolezni, glede sodelovanja županj pri odvračanju teh bolezni, glede oškodovanja za — povodom razkuževanja pokvarjene ali uničene stvari, glede povračila na odhodku zasluzka, če so bile n. pr. osebe iz delavskih slojev po zdravstvenih odredbah prizadete v prostem prislužku in končno glede preskrbe zdravniškega in postrežnega osobja, kar se vse posebej povdarda.

Vojaske vaje. Kranjsko okrajno glavarstvo razglaša, da naj se povodom letošnjih vojaske vaj vpošteva sledeče: 1.) Vsi trgovci in krčmarji morajo imeti v smislu določb §. 52. obrinega reda cene blaga, živil i. t. d. tako glede kakovosti, kakor glede množine, na vidnem vsakemu dostopnem kraju razvidne, ter se je strogo držati določenih tarifov (taki ceniki so v zalogi v naši tišarni) in opustiti vsako izkoriscanje vojaševa, kateremu je sploh po možnosti iti na roko. 2.) Brzovjavne in telefonske zvezze obstoječe in tanke ovite, vrvici podobne žice, katere bo vojaštvu ob času vaj po cestah, potih in njivah nategnilo, se ne sme poškodovati, ker stoe te naprave ravno tako pod zakonitim varstvom, kakor brzovjavne in telefonske naprave. 3.) Vsaka vas naj skrbi, da bo imelo vojaštvu dovolj pitne vode, posebno kadar koraka skozi vasi, naj mu prebivalstvo pripravi ob cestah s svežo vodo napolnjene posode. Vodnjaki, kajih voda ni užitna ali celo zdravju škodljiva, se imajo kot taki na vidnem mestu naznačiti. 4.) Nalezljive bolezni pri ljudeh ali živalih je nemudoma naznaniti vojaškim oblastem in županstvu.

Tekmovalna vožnja kranjskega in koroškega avtomobilskega kluba se vrši dne 15. in 16. avgusta t. l. Tekmovalna proga je dolga 550 km in se začne v Celovcu, Velikovec, Jezerski vrh, Kocra, Moste, Domžale, Celje, Radeče, Sevnica, Montronj, Zatična, Zgornja Krka, Grosuplje, Ljubljana (1 dan), nočna stacija. Drugi dan: Ljubljana, Škofja Loka, Poljanska dolina, Cerkno, Reka, Tolmin, Kobariš Bovec, Predil Trbiž, Medgorje,

Neč, Pliberk, Beljak, Celovec (cij). Tekmovalna določila so zelo stroga. Tekma je otvorjena za motorne avtomobile vseh vrst, ki so v posesti klubovih članov. Tekmovalne vozove morajo krmati tekmovalci sami. Vsi vozovi morajo glede svoje konstrukcije in opreme ustrezati oblastvenim predpisom in bodo plombirani. Vsakemu vozu se določi na predvečer en kontrolor za naslednji dan vožnje. Vsa dela na vozu smeta izvršiti le dve osebi. Vsi premori, ki so neprostovoljni, se klasificirajo s kazenskimi pikami. Zaključek priglašenja dne 9. avgusta t. l. Priglasna taksa 30 K, naknadna priglasitev proti dvojni taksi. Za tekmovalce, ki dobre najmanje število pik, je določeno 8 častnih nagrad, vsi priglašeni vozovi, ki so vso progro po predpisih prevozili, dobe po eno srebrno plaketo. V Ljubljani na večer prvega tekmovalnega dneva se vrši v hotelu „Union“ zabavni večer na čast vsem udeležencem.

Konjska smrkavost. Radi razširjajoče se smrkavosti je kranjsko okrajno glavarstvo poslalo podrejenim županstvom naslednji ukaz: Vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 29. julija t. l. št. 19257 se zaukaže vse hleve, v katere se postavlajo tuji konji (gostilniške hleve) takoj temeljito počediti in razkužiti. Ker se je smrkavost pri konjih raztrošila po celem političnem okraju Kranj in ker se je pri uradnih poizvedbah te kuge dognalo, da so posestniki svoje smrkave konje postavljali v različne hleve, se županstvu naroča, skrbeti za to, da se bodo takoj vsi v ondnotni občini se nahajajoči gostilniški hlevi temeljito očedili in razkužili. V to svrhu se mora najprej gnoj in z gnojnico prepojena zemlja (tla) iz hleva odstraniti. Potem se imajo vse leseni predmeti, kakor jasli, gare, hlevske orodje in orodje za krmljenje itd., temeljito z vročim lugom, kateremu se dodene lizol ali karbolična kislina, očediti. Konečno je vse hlev, z močnim beležem dobro pobeliti. To snaženje in razkuževanje se ima vršiti pod nadzorstvom županstva. Tekom 14 dni ima županstvo o izvršitvi tega ukaza okr. glavarstvu poročati ter v poročilu navesti imena onih posestnikov, katerih hlevi so se razkužili.

Učni tečaj za babice. Na c. kr. šoli za babice v Ljubljani se začne 1. oktobra 1913 učni tečaj za babice s slovenskim učnim jezikom. V ta učni tečaj se sprejme ženske, ki še niso prestopile 40. leta svoje starosti in katere, ako so še neomožene, so dopolnile že 24. leto, ter so učnega jezika v besedi in pisavi zmožne. Pouk je brezplačen. Prosilke za sprejem se morajo dne 30. septembra t. l. osebno zglasiti pri ravnateljstvu tukajšnje c. kr. šole za babice, ter prinesi s seboj krstni in rojstni list, event. poročni list ali, če so v dove, smrtni list svojega moža, dalje oblastveno potrjene nravnstveno izpričevalo, potem od uradnega zdravnika pristojnega političnega oblastva izdano izpričevalo, da so zdrave ter telesno in dušno za uk sposobne, potem izpričevalo, da imajo cepljene koze ali da so iznova cepljene, ter tudi šolska izpričevala, če jih imajo kaj. Za učni tečaj razpisanih je tudi devet ustanov učnega zaklada po 105 K s pravilnim povračilom za pot sem in nazaj. One ženske, ki hočejo prositi za eno teh ustanov, morajo svoje prošnje opremljene s poprej navedenimi listinami in zakonitim ubožnim listom do 5. septembra t. l. vložiti pri dotičnem c. kr. okrajnem glavarstvu, oziroma pri mestnem magistratu v Ljubljani.

Strela je udarila dne 6. avgusta okoli 9. ure dopoldne v hlev posestnika Frančeta Hribenika p. d. Židančka v Virmašah pri Škofji Loki in ga užgala. Ker je bila na hlevu nakopičena velika množina sena, se je ogenj hitro razširil in obstala je največja nevarnost za v bližini stojeca večinoma lesena hišna in gospodarska poslopja. Zelo hitro na pomoč došlim požarnim brambam iz Škofje Loke, Stare Loke, Žabnice in Godešič pa se je vendar posrečilo ogenj omejiti. Pri gašenju so vrle gasilce izdatno podpirali domačini in prebivalci sosednjih vasi ter tudi požarno moštvo škofjeloške železniške postaje. Poleg hleva je pogorela vse množina sena in druge živinske krme ter mnogo gospodarskega orodja. Živino so vso, če tudi z veliko težavo, rešili iz gorečega hleva. Hlev je bil zelo velik, šele pred kratkim dograjen in eden najlepših in najmodernejših v celi okolici. Stal je okoli 15.000 kron, zavarovan pa je bil le za polovico, te svote. Da se ogenj ni razširil na celo okolico je zahvaliti le mirnemu vremenu. Pač občutna nesreča, ki je zadela posestnika, ki je eden med najtrdnejšimi kmeti v celi okolici.

Potni listi in krošnjarska dovoljenja. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju razglaša, da bo od 15. avgusta t. l. dalje izdajala vse potna dovoljenja za Aystro-Ogrsko in inozemstvo kakor tudi vse krošnjarska dovoljenja le ob torkih in petkih in to le predpoldne od 8. do 12. ure. Pozneje ali pa ob drugih dneh v teh zadevah oglašajoče se stranke, se ne bodo sprejemale.

Svarilo. V zadnjih letih se množijo primeri, da se avstrijski državljanji, katerih sinovi se hočejo na Nemškem posvetiti mornarskemu poklicu, obračajo za posredovalce služb v Hamburgu, ki z inserati v dnevnikih in leposlovnih časopisih obetajo, da mladim ljudem preskrbe proti placilu večje ali manjše vso službe mornarskih vajencev na pr-

vovrstnih jadrenicah ter jih oskrbe s potrebnjo opravo. Pristojbine, ki jih zahtevajo ti posredovalci, največkrat niso v nobenem razmerju s tem, kar zanje dado. Svojih obljub tudi skoraj nikoli ne morejo izpolniti. Ker je le malo jadrenic, a veliko mladih ljudi, ki se ponujajo za mornarske vajence, si lastniki jadrenic tisto neznatno števile mornarskih vajencev, ki jih potrebujejo, lahko preskrbe brez pomoči večkrat prav sumljivih posredovalcev služb, ki gledajo samo na svoj dobiček in ki potem mlade ljudi, ki so se jim zaupali, potaknejo na manj vredne male inozemske jadrenice ali pa se včasih, prejemi denar, popolnoma odtegnejo vsem svojim zaveznostim. Časopis „Hamburger Beiträge“, ki je z lastniki jadrenic v Hamburgu v tesni zvezi, vedno nujno svari, stopiti s takimi ljudmi v dotiku ter priporoča staršem dečkov, ki imajo veselje do mornarskega poklica, naj se zradi vpeljave svojih sinov v mornarsko življenje ne obračajo na posamezne osebe, katerih kakovost jim je neznana, ampak samo na take urade, ki so si s svojo javno delavnostjo pridobili zaupanje oblastev in občinstva.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani javlja svojim članom in vsem slovenskim društvom, da je prijavljena dr. Schwabova skladba „Zlata kanglica“ za mešan zbor s spremeljevanjem klavirja in harmonija ravnokar v tisku izšla. Ta vesela, sveža, ljubezna skladba se je tako priljubila, da društva po nji povprašujejo in jo žele izvajati. Ona društva, ki hočejo to delo, ki se je v Matičnih koncertih v Ljubljani, v koncertu podružnice v Trstu, po „Celjskem pevskem društvu“ v Celju in po izobraževalnem društvu na Jesenicah z najlepšim uspehom izvajala; v svojih nastopih izvajati, jo lahko naroče pri „Gl. Matici.“ Izvaja se lahko s spremeljevanjem klavirja in harmonija ali pa orkestra. Partiture 3 K. Glasovi za zbor se dobivajo, orkestralna partitura in orkestralni glasovi pa izposujejo s skladateljevim dovoljenjem pri „Gl. Matici“ v Ljubljani. Članom se dopošlje ta skladba skupno z muzikalijami, ki so namenjene za društveno leto 1913/14. Člani dobijo poleg te skladbe klavirsko partituro — ene najlepših in najvrednejših skladb slovenske moderne glasbe: Anton Lajovičeve „Gozdna samota“, ki je zložena za ženski zbor in orkester in ki se je pred 9. leti in v pretekli koncertni seziji z največjim uspehom izvajala v Matičnih koncertih — ter se ženskim zborom v izvajanje najtopleje priporoča. Kot tretje delo dobe člani malo zbirko moških in mešanih zborov, med njimi prav lepe „Tri večerne pesmi“ Adamičeve, izvrstno in elektno Schwabovo „Še ena“, dramatično balado za moški zbor: Michlov „Atila in Ribič“ in druge. V tisku so dalje: Koroske slovenske narodne pesmi Švikarsičeve in pripravlja se tudi znamenita izdaja narodnih pesmi beneških Slovencev. Muzikalije „Gl. Matice“ za leto 1912/13: „Album 25 slovenskih pesmi za goсли“ in „Trie znamenitosti samospevi Devovi: Snegulčica, Pastirica, Kanglica, se ravnokar razposiljajo. Naročajo se lahko kar po dopisnici pri „Glasbeni Matici“. „Glasbena Matica“ dalje javlja, da sta najpričutljenejša 2 zvezka Bajukovih slovenskih narodnih pesmi, ki sta bila že dvakrat razprodana, zopet izšla v tisku. Slovenska pevska društva in oni, ki so po tej razprodani zbirki povpraševali, ju lahko naročijo pri „Gl. Matici“ v Ljubljani ali po knjigarnah. Odbor „Glasbene Matice“.

Za gluhenem slepcem: Na Dunaju se je meseca decembra l. l. osnovalo, „društvo za oskrbo gluhenem slepcem v Avstriji“, katero ima glasom svojih pravil namen: 1. da se ustanovi zavod, v katerem bi se nastanili gluheni slepcem v sivo vzgoje, izobrazbe in vaje v primerenem delu in 2. da se sestavi in vodi natančni zaznamek vseh gluhenih slepcem že izza najzgodnejše starosti. Da se temu namenu kar najbolje ugodí, je treba najprvo vedeti imena otrok, zlasti šoloobveznih, ki so bili pri ljudskem štetju l. 1910 razpisani kot gluheni in slepi. Do 15. avgusta t. l. naj se torej naznanijo županstvu naslovi, to je: 1. ime in starost teh gluhenih slepcem in 2. ime in stanovišče (s poštno postajo) staršev ozir. varuhov.

Natančni naslov: Zadnje dni smo dobili po slučaju v roke pismo, kojega naslov je radi izredne natančnosti vreden, da ga ponatisnemo. Naslov se glasi: Blago rodna Gospa Mici Pavšnar v Službi na premškovem pri tisti gospa ki z lesom kfuje na levo roko na koncu Sprajcarjovga Jaka Prosim Hitro naprej. — Pa naj se kdo reče, da so na pošti v zadregi, kam dostaviti pisma!

SOKOLSTVO.

IV. Zlet Gorenjske sokolske župe.

Letošnji župni izlet se je vršil v Radovljici. Vsled zveznega zleta se druga društva izleta niso vdeležila, kljub temu pa se je zbralo do 150 članov G. S. Ž. Že zgodaj zjutraj so se pričela zbirati župna društva na telovadišču, kjer se je tedaj vršila prosta tekma. Pri tekmi so dosegli br. Benedik Fran (Kranj) 93, Mokorel Ivan (Tržič) 92, Hrovat Ludovik in Mijo Boštjan (Radovljica) 81, Volčič Fran (Kranj) 81, Rus Jože (Bled) 66, Dobrin Ivan (Tržič) 53 in Bogataj Konrad (Tržič) 57 točk. Po končani tekmi vršile so se skušnje za popoldanski nastop. Ob 12. uri je bil spreved iz telovadišča na mestni trg na čelu z godbo Prosto-

voljne požarne brambe v Kranju. Sprevoda so se udeležila vsa župna društva. Po odposlancih udeležili so se istega tudi bratska društva v Trstu in v St. Jakobu. V sprevodu so bili trije praporji (Kranj, Škofja Loka in Radovljica). Popoludne se je vršil javni nastop, kjer so polagala društva račun o svojem delovanju. Nastop je vodil župni načelnik br. Evgen Sajovic. Predvsem so nastopile sestre Sokolice iz Kranja z prostimi vajami, nato pa članstvo G. S. Ž. s prostimi vajami. Proste vaje so bile izvršene v obče zadovoljstvo občinstva kar je pričalo burno ploskanje. Po prostih vajah članstva so nastopile članice s palicami. Za tem nastopila so župna društva na različnih orodjih in konečno vzorna župna vrsta z vajami na drogu. Telovadni nastop je dokazal, da se v večini Sokolskih društev goji telovadba, le pri nekaterih je zaznamovati stagnacija. Po končani telovadbi se je razvila pri ljudski veselici neprisiljena zabava. V okusno okrašenih šotorih stregle so v obču zadovoljnost radovljiske narodne dame. Veselico posetilo je mnogo narodnega občinstva iz Radovljice in cele Gorenjske.

Telovadno društvo Sokol v Tržiču praznuje dne 6. in 7. kmavca t. l. svojo desetletnico. Tudi bo ob tej priliki razvitje novega prapora. V soboto dne 6. sept. bo podoknica na čast kumici in bratom, ki so bili člani celo desetletje. V nedeljo pop. ob 1:24 bo sprejem gostov na tržiškem kolodvoru, od tukaj pohod v Tržiču, kjer bo na glavnem trgu razvitje prapora, nato obhod po Tržiču in slednjič povratek v telovadnico. Tu se prične ob pol 3. pop. telovadba in veselica. Bratska društva naj se na to ozirajo in naj ta dan ničesar ne prirejajo, da bo nameravana prireditev kar najlepša. Vabilo se razpošljejo v kratkem. Ker vozi iz Tržiča proti Kranju okrog pol 10. zvečer vlak, ki ima takojšnjo zvezo z vlakoma proti Ljubljani in Jesenicam, je za izletnike jako pripravno. Na zdar!

Književnost.

Starogorski: „Junaki svobode“. Osem lepih povesti in črtic iz balkanske vojne obsega knjižica, ki je izšla v založništvu „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“ in sicer: „Za križ častni in svobodo zlato“, „Šumi Marica . . .“, „Bela roža“, „Usmiljenka“, „Onam, onamō“, „Na straži“, „Gojka kliče . . .“ in „Na polju bojnem“. Broširan izvod stane 2 K, vezan K 3:40.

Avgust Šenoa: „Kletva“. Znamenit roman slovitega hrvatskega pisatelja. Hrvatska „Pučka prosvjeta“ je izdala ta roman v ljudski izdaji, slovenski prevod pa je oskrbel Starogorski. — Knjižnicam in ljubiteljem lepih knjig in povesti obe tukaj navedeni knjigi toplo priporočamo. Dobivata se pri upravnemu „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“ in v vseh knjigarnah.

Broš. izvod stane K 1:40, vezan K 2:10.

„Nauk o serviranju“. Izšla je znamenita, bogato opremljena strokovna knjiga „Nauk o serviranju“. Priznati moramo, da je ta knjiga neobčudo potrebna za Slovence sploh, zlasti pa za

slovensko gostilničarstvo, ki dosedaj še ni imelo strokovnega slovstva v slovenskem jeziku. Ker je knjiga poljudno pisana, razven tega pa v njo sprejetih 85 tabel z najrazličnejšimi vzorci in s 338 nazornimi slikami, se prav hitro in lahko seznavi z dandanes po celem svetu veljavnimi načeli in predpisi glede serviranja. Slovencem nam te vrste knjig primanjkuje. Knjiga je namreč v prvi vrsti namenjena gostilničarskemu obrtu in radi tega ne bi smela manjkati v nobenem hotelu, v nobeni restavraciji in gostilni, ki se peča s postrežbo odličnejših gostov in tujcev, imeti bi jo moral vsak natakar, vsaka natakarica, da se iz nje ob vsaki priliki lahko pouči o pravilni postrežbi, manjkati pa bi ne smela tudi v nobeni boljši hiši. Posamezna poglavja, kakor „Razvrstitev jedi pri obedih“, „Snaženje servisa in ravnanje z njim“, „Kako se miže pogrinjajo“, „Serviranje posameznih obedov“, „Slavnostna miza“ in „Hotelski service“ so namreč ravnotako veljavna za privatne hiše kakor za gostilne. Zaradi tega bo marsikateri gospodinj s to knjigo zelo vstrežen, ker je bo dajala zaslombo napram poslom, da še več, našla bo v njej marsikatera navodila, ki jo bodo obvarovala občutne škode. Knjiga se ne peča samo s tem, kako se mora pri serviranju splošno nastopati napram gostom, bavi se tudi z vsemi pripravljalnimi deli, skratka ozira se na vse možnosti in daje za vsak slučaj zanesljiva navodila, tako da je onega, kdor je znan z nje vsebino, le težko spraviti v zadreg. In priznati moramo, da je pri nas Slovencih zlasti ob raznih slavnostnih prilikah radi nepoznanja splošno veljavnih mednarodnih predpisov marsikdo v zadregi, pa naj si že gostitelj ali tudi samo gost. Reči moramo zato, da smo s to knjigo storili korak naprej, da smo se tudi na polju postrežbe približati drugim narodom. Želeti bi le bilo, da bi se v tej knjigi uveljavljena načela in pravila glede postrežbe čim prej vpeljala po vseh naših gostilnah in po vseh naših boljših hišah. Zlasti je samo priporočati, da si knjige ne preskrbe samo vse naše boljše gostilne in v teh postrežbi namenjeno osobje, marveč tudi vse naše boljše privatne hiše. V platno vezana knjiga se naroča, oziroma dobi pri „Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem“ in pri upravnemu „Gostilničarskega Vestnika“, Ljubljana, Gradišče 7, ter stane 5 K. Pošilja se samo proti naprek plačani naročnini ali proti poštnemu povzetju. Za poštnino se vračuna še 50 v, za povzetje pa 70 v.

Razno.

Tat v finančnem ministrstvu. V zadnjem času je kradel neznan tat v raznih oddelkih finančnega ministrstva najrazličnejše stvari. Iz neke pisarne je izginil pisalni stroj vreden 600 K, uradnik je zmanjkala obleka, denarnice, zlatnina itd. Dolgo so iskali tatu, toda zaman. Dne 16. t. m. pa so ovadili zadevo policiji, ki je uvedla strogo preiskavo. Že drugi pan so prijeli v pisarni nekega finančnega tajnika, nekega neznanca, ki se je predstavil slugi Bönischu za oficijala Fuchsa iz železniškega ministrstva in je rekel, da je prišel

Tužnim srcem naznanjam vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš predobri soprog in oče, ozir. brat in stric, gospod

FRANC ŠUMI

mesar in posestnik

danes ob 1. uri ponoči, po dolgi mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 53. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 9. avgusta 1913 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev!

KRANJ, dne 8. avgusta 1913.

Žalujoči ostali.

po neki važen akt. Bönisch je možu verjel, toda ko je neznanec odšel, je uvidel, da je imel čast govoriti s pretkanim tatom, ki mu je odnesel tudi suknjo iz predsobe. Čez dva dni je policija tega moža izsledila in sluga je potrdil njegovo identiteto. Tat je bivši železniški uradnik Pfeifer. Kradel je že lansko leto in je bil obsojen na eno leto ječe. Pred časom je bil zaprt tudi zaradi tatvine na 5 let.

Eldorado tatov. Predstojnik odeškega detektivnega oddelka je dal odeškim žurnalistom na disposicijo senzacijsko odkritje, da je v Odesi najmanj 30.000 tatov. Na sto prebivalcev odpade torej šest dolgorstnežev. In med sto tatovi je baje zopet dvanaest žensk. Tudi otroci so čestokrat dobro izvežbani v tem svobodnem obrtu, tako da je dovolj preskrbljeno za naraščaj. V raznih beznicih v Odesi so baje cela skladišča ukradenih stvari, ki so se pokradle predvsem v poletnih mesecih. Poleti odhajajo meščanske rodbine na deželo, tatoi pa v mesto. Kakor je sporočil predstojnik de-

taktivnega oddelka, se odeški policiji posreči tupa tam jako izdaten lov. Tako je meseca maja letosnjega leta ujela odeška polica 946 tatov. Vobče je policijski uradnik slikal Odeso tako, kakor bi bila največjo tatinsko mesto na zemlji.

Darila.

Povodom smrti g. Dr. Josipa Kušarja darovali so Kranjski podružnici S. P. D. za Prešernovo kočo na Stolu p. n. gg: Vinko Majdič 20 K, po 10 K: Župan F. Polak, dr. V. Štempihar, dr. E. Šavnik, Svetnik Bloudek, J. Rakovc, Jos. Majdič, A. Majdič, K. Žužek in soproga iz Ljubljane, A. Župan, Fr. Šavnik, dr. V. Hrle: po 5 K: J. Šajovic, A. Šlamberger, K. Pučnik, Fr. Holzhacker, dr. E. Globičnik, J. Rozman, F. Berjak, Fr. Župančič, Ing. Emmer, Mar. Jezeršek, I. P. Jos. Meden, T. Pavšlar; po 3 K: I. Fock, Franc Benedik, Jos. Fuso, Fr. Luznar; po 2 K: F. in K. Jugović, A. Adamič, Iv. Colnar, K. Windišer, I. Valenčič, H. Valenčič, A. Jezeršek, Ana Rns, V. Rus, M. Mayr, ravnatelj Fajdiga, L. Matajc, Schindler, okr. sodnik Dev, R. Rakovc, M. Oman, F. Štirn, J. Friedl, A. Omersa, A. Rozman, F. Dolenz, L. Mikuš, I. Pirec; po 1 K: I. Potočnik, M. Fock, J. Jezeršek, M. Jeglič, J. Depoli, J. Tajnik, A. Dolenc, R. Delhunia, A. Brili, A. Sepaher, A. Kmet, Fr. Ivanc, O. Dobejc, C. Pevc, R. Rus, M. Golob, F. Suhadolnik, K. Geiger, R. Šlapjahn, I. Levčnik, A. Zupanc, I. Šavnik, J. Čvar, F. Pogačnik, Fr. Čampa, L. Reboli, A. Sinkovec, I. Engelmaier, L. Krenner, J. Benedik, J. Bajzelj, Fr. Benedik, I. Langašek, J. Vařaha, A. Keglevič, E. Muc, M. Jakofčič, F. Fischer, dr. Schott, I. Kump, I. J. J. godic, M. Kmet, A. Korošec, J. Likozar, I. Pfeifer, M. Nitsch, J. Kovačič, nečitljivi — Skupaj 301 K. —

Zahvaljuje se p. n. darovalcem in darovalkam na znanja odbor, da se izkazani znesek naloži kot „dr. J. Kušarja fond za prizidek Prešernovi koči.“

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev J. Rozman :: Kranj

- I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarno-varno nalaganje. — Ranžiranje insolvenč. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komercijalne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago:

OL Pozor, kupovalci!

Nova trgovina v Kranju s špecerijskim blagom, oljnati in suhimi barvami, deželnimi pridelki, moko, otrobi, žganjem, steklom, kuhinjsko in emajlirano posodo.

Kdor hoče kupiti dobro in sveže blago, naj se potrudi v trgovino

Osvald Dobejc, Kranj

Glavni trg (pri Krisperju.)

kjer se prepriča vsak, da je tamkaj res dobro in točno postrežen. — Posebno se priporočam gostilničarjem in nevestam, da si predno kupijo svoje potrebščine, ogledajo mojo bogato zalogo raznoterega porcelana, križev brez in s pokrivalom, stekla in kuhinske posode po najnižjih cenah!

Najbolj varno naložen denar v celiem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne volge po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasiti radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi so-diča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven

denar.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 325.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam : nad 4 milijone kron. :

Redka nakupna prilika!

Prodalo se bo v kratkem času 4-6

 lepo posestvo

35 oralov, gospodarsko poslopje v dobrem stanu. Četrte ure oddaljeno od Kranja. Pojasnila daje proti znamki za odgovor JOSIP NOVAK, Jama, p. Stražišče pri Kranju.

Prevozno podjetje za Kranj in okolico

je v Kranju, Kokriško predmestje pri „Zvezdi“. 10-4 Tam se prejemajo vsa tozadenva naročila. FRANC KURALT.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo
vseh tiskarskih del.

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštnine**
prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913 za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno** blago po **najnižjih,**
brezkonkurenčnih cenah. 108 10—6

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, špecialna trgo-
vina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se **Ciril-Metodove družbe!**

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konec. zobotehnik

v Kranju

16 52-32

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17—32

Priporočam svoja

izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinjejših tu- in inozemskih šampanjev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

15—32

A. Adamič :: Kranj

priporoča

galanterijsko, norimberško in modno blago,
perilo in pletenine, klobuke, čepice.

Damske pasove.

Velika zaloga otročjih vozičkov in potovalnih kovčkov po tovarniški ceni.

→ Lastna vrvarna v Ljubljani. ←

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**
Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

→ **Krasen senčnat vrt** →

4 52-32

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hrnilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 | 0 | 0
4 | 0 | 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7—32

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-32

MILO z znamko Solnce.

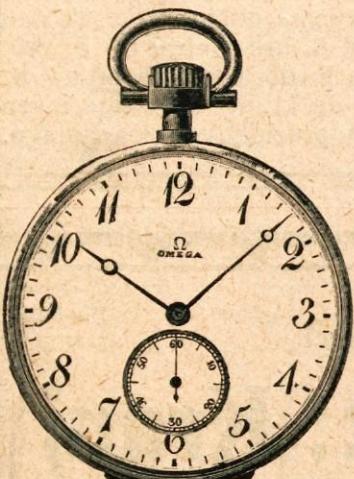
najizborneje in današnjim cenam primerno
zato najbolji nadomestek vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Tovarna: Ig. Fock, Kranj

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črnomarmorirano Eschwege milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. Stearinse sveče. Kolomaz.

14-26

Rudolf Rus
urar v Kranju poleg lekarne
Največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine
Priporoča se sl. občinstvu v nakup
gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Tiskarna 'Sava' v Kranju

Vizitke, poročna
naznanila, pisma,
zavitke, račune,
bolete, cirkularji,
letake, vabila, le-
pake, posmrtnice,
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah
izvršuje v najlegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

jukeste, trgovske
karte, knjige v
vseh velikostih,
troškovniki, bro-
šure, časopisi in
sploh vsa v tis-
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah
izvršuje v najlegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.
Priznano najboljši dalma-
tinski portland cement
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje
„Salona“

Svetle sezamove tropine.
Umetna gnojila.

12-32

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10-32
priporoča svojo bogato zalogo vedno najno-
vejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

poletno sezijo
bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-32

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.-12. dopoldne.